

Sygnatura akt VI Ka 1043/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 kwietnia 2016 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dariusz Prażmowski.

Sędziowie SSO Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

SSO Marcin Mierz

Protokolant Agata Lipke

przy udziale Krystyny Marchewki

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2016 r.

sprawy **H. S.** ur. (...) w N.,

syna T. i L.

oskarżonego z art. 286§1 kk w zw. z art. 294§1 kk, art. 297§1 kk i art. 273 kk przy zast. art. 11§2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego i obrońców oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 12 sierpnia 2015 r. sygnatura akt IX K 1295/14

na mocy art. 437 kpk, art. 439 § 1 pkt 9 kpk, art. 632 pkt 2 kpk

1. uchyla zaskarżony wyrok i na mocy art. 17 § 1 pkt 6 kpk umarza postępowanie karne wobec oskarżonego H. S. o czyn z art. 297 § 1 kk polegający na tym, że w dniu 6 lutego 2001 r. w G., pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w (...) Sp. z o. o. w G., działając w celu uzyskania dla w/w spółki w placówce (...) Banku (...) S.A. w K. Oddział w G. kredytu inwestycyjnego nr (...) z dnia 6.02.2001 r., przedłużył nierzetelny dokument o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego kredytu w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie nr (...) z dnia 6.02.2001 r. wskazującej nabycie przez (...) Sp. z o. o. w G. prawa własności agregatu wtryskowego (...) na podstawie faktury VAT nr (...) z dnia 30.11.2000 r.;

2. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 1043/15

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 12 kwietnia 2016r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2015r., w sprawie o sygn. IX K 1295/14, uznał oskarżonego H. S. za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 6 lutego 2001r. w G., pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w (...) Sp. z o. o. w G., działając w celu uzyskania dla wyżej wymienionej spółki w placówce (...) Banku (...) S. A. w K. Oddział w G. kredytu inwestycyjnego nr (...) z dnia 6 lutego 2001r., przedłożył nierzetelny dokument o istotnym

znaczeniu dla uzyskania wymienionego kredytu w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie nr (...) z dnia 6 lutego 2001r. Wskazującą nabycie przez (...) Sp. z o. o. w G. prawa własności agregatu wtryskowego (...) na podstawie faktury VAT nr (...) z dnia 30 listopada 2000r., tj. czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 297 § 1 kk i za ten czyn na mocy art. 297 § 1 kk wymierzył oskarżonemu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na mocy art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat.

Nadto na mocy 33 § 2 kk wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość każdej z nich na kwotę 20 złotych, zaś na jej poczet zaliczył oskarżonemu w oparciu o przepis art. 63 § 1 kk okres zatrzymania w dniach od 19 do 20 maja 2004r., uznając karę tę wykonaną do wysokości 4 stawek dziennych oraz zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa stosowne koszty sądowe.

Powyższy wyrok zaskarżony został na korzyść oskarżonego przez jego dwóch obrońców, a także przez Prokuratora.

Pierwszy z obrońców oskarżonego adw. R. W. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 297 § 1 kk (w brzmieniu obowiązującym w dacie popełnienia czynu), popełnioną skutkiem uznania, że „przedłożenie nierzetelnego dokumentu o istotnym znaczeniu dla uzyskania kredytu w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie nr (...) z dnia 6 lutego 2001r., wskazującej na nabycie przez (...) Sp. z o. o. w G. prawa własności agregatu wtryskowego (...) na podstawie faktury VAT nr (...) z dnia 30 listopada 2000r.” wyczerpuje znamiona tego przepisu i kwalifikowane może być jako przedłożenie stwierdzających nieprawdę dokumentów w celu uzyskania kredytu,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a polegający na ustaleniu, że między 23, a najpóźniej 29 stycznia 2001r. oskarżony musiał powziąć wiedzę, że faktura VAT nr (...) z dnia 30 listopada 2000r., stanowiącą podstawę nabycia agregatu wtryskowego nie odzwierciedla prawdy, że (...) Sp. z o.o. nie jest właścicielem i nie kupiło go od osoby uprawnionej, tj. właściciela oraz że powyższa faktura nie odzwierciedla prawdziwego zdarzenia gospodarczego – mimo iż zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala w sposób nie budzący wątpliwości na wprowadzenie takiego wniosku,

3. obrazę przepisów postępowania w zakresie mającym wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 2 § 2 kpk i art. 4 kpk w zw. z art. 410 kpk na skutek niedokonania jakiegokolwiek oceny dowodu z umowy ubezpieczenia przedmiotowego agregatu z dnia 7 lutego 2001r. przez (...) Sp. z o. o. (k. 1020), pomimo wyszczególnienia tego dowodu na str. 4 uzasadnienia wyroku.

Wskazując na powyższe, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów obrony za wszystkie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Drugi z obrońców oskarżonego adw. A. H. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, popełniony skutkiem dokonania stanowczych ustaleń przesądzających, że oskarżony najpóźniej 29 stycznia 2001r. miał wiedzę, że transakcja na podstawie faktury VAT nr (...) nie doszła do skutku mimo, iż z przeprowadzonego przez Sąd materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadka K. D., daty wystawienia faktury sprzedaży drugiego agregatu, a także adnotacji na umowie kredytowej wynika, że w tym zakresie istnieją co najmniej uzasadnione wątpliwości.

Wskazując na powyższe, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu i zasądzenie na jego rzecz kosztów obrony za wszystkie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Prokurator, zaskarżając wyrok w części dot. podstawy prawnej skazania i wymiaru kary, zarzucił mu obrazę prawa materialnego, a to art. 4 § 1 kk, poprzez jego niesłuszne niezastosowanie w podstawie prawnej skazania i wymiaru kary orzeczonej wobec oskarżonego, podczas gdy z przepisu wskazanego jako podstawa zawieszenia orzeczonej

kary pozbawienia wolności, jak również treści uzasadnienia jednoznacznie wynika, że Sąd zastosował jako ustawę względniejszą ustawę wcześniej obowiązującą, tj. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 kwietnia 2004r. odnośnie art. 297 § 1 kk, jak również w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015r. w pozostałym zakresie.

Podnosząc powyższe, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie w podstawie prawnej skazania i wymiaru kary art. 4 § 1 kk.

Pismami z dnia 22 lutego 2016r. i 14 marca 2016r. pierwszy z obrońców oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk – wobec przedawnienia karalności czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje obrońców oskarżonego, jako najdalej idące, nie zasługiwały na uwzględnienie w tym sensie, że nie mogły skutkować wydaniem orzeczenia uniewinniającego oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, tym niemniej przeprowadzona kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia musiała skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i umorzeniem na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk postępowania karnego wobec oskarżonego H. S. o czyn z art. 297 § 1 kk wobec przedawnienia karalności tego czynu, a to w związku z brzmieniem przepisu art. 102 kk, nadanym mu z dniem 1 lipca 2015r. przez ustawę z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 20 marca 2015r., poz. 396). Niniejsza negatywna przesłanka procesowa, stanowiąca zarazem bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w w art. 439 § 1 pkt 9 kpk, ujawniła się zatem dopiero na etapie postępowania odwoławczego, skutkując finalnie wydaniem orzeczenia o treści postulowanej przez jednego ze skarżących. W związku ze zmianą brzmienia przepisu art. 102 kk, wprowadzoną ustawą z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, z dniem 1 lipca 2015r. karalność przestępstwa popełnionego przez oskarżonego ustala z upływem 15 lat od czasu jego popełnienia, tj. z dniem 6 lutego 2016r., stąd i konieczność uchylenia omówionych wyżej rozstrzygnięć i umorzenia postępowania karnego o czyn opisany w pkt 1 wyroku.

Przechodząc do ustosunkowania się do zarzutów apelacji, trzeba stwierdzić, że kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku, iż wbrew wywiedzionym środkom odwoławczym poczynione przez Sąd I instancji w oparciu o właściwie zebrany, kompletny i prawidłowo oceniony materiał dowodowy ustalenia faktyczne uznać należy za trafne, zgodne ze zgromadzonymi i ujawnionymi w toku rozprawy dowodami, które tenże Sąd ocenił w sposób pozostający pod ochroną art. 7 kpk. Stanowisko swoje Sąd ten należycie następnie uzasadnił, czyniąc to w sposób zgodny z art. 424 kpk. Sąd orzekający nie dopuścił się zwłaszcza przy rozpoznawaniu sprawy ani przy wyrokowaniu błędu w ustaleniach faktycznych. Ustalenia faktyczne Sądu znajdują potwierdzenie w zgromadzonych, obszernych dowodach. Sąd Rejonowy rozpoznający sprawę nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów. Przekroczenie takowe może mieć bowiem miejsce wyłącznie w sytuacji, gdy na podstawie prawidłowo zgromadzonych dowodów Sąd poczynił ustalenia faktyczne niezgodne wprost z zebranymi dowodami lub wysnuł z tak zgromadzonych dowodów wnioski sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, bądź też wnioski z zebranego materiału dowodowego wyprowadzone zostały z bezzasadnym pominięciem dowodów przeciwnych do poczynionych ustaleń, jak również, gdy bezzasadnie Sąd odmówił wiary określonym dowodom. Tak w niniejszej sprawie się nie stało. Analizując zarówno zgromadzone dowody, jak i pisemne motywy zaskarżonego wyroku, w których w przekonujący sposób wskazał Sąd dlaczego dał wiarę jednym dowodom, wiary takiej odmawiając dowodom innym, dojść trzeba do przekonania, że Sąd Rejonowy przeprowadzając pełne postępowanie dowodowe zgromadził kompletny materiał dowodowy i na jego podstawie prawidłowo ustalił stan faktyczny, a poddając analizie zgromadzony materiał dowodowy wyprowadził trafne wnioski w zakresie winy oskarżonego. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest zaś tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez Sąd orzekający nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania, wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego. Krytyka odwoławcza musi zatem, aby była skuteczna, wykazać usterki rozumowania Sądu wydającego zaskarżony wyrok, prowadzące do powstania błędnych ustaleń faktycznych.

Stwierdzić przede wszystkim zatem trzeba, że całokształt zgromadzonych w postępowaniu dowodów, wbrew twierdzeniom obu skarżących, wskazuje na winę oskarżonego w zakresie przypisanego jego osobie przestępstwa. Nie sposób zgodzić się zwłaszcza z apelującym, gdy wskazuje na brak w niniejszej sprawie dowodów potwierdzających sprawstwo oskarżonego. Wszak kluczowym ustaleniem było to, kiedy okazało się, że J. B. nie jest właścicielem agregatu ani też osobą uprawnioną do jego sprzedaży, kiedy oskarżony powziął zatem o tym wiedzę, że nie nastąpiło przeniesienie własności owego agregatu na firmę (...), a następnie na rzecz (...), a tym samym w jakiej dacie oskarżony nabył drugie, sfinansowane kredytem urządzenie. Z prawidłowo poczynionych przez Sąd orzekający ustaleń faktycznych, w oparciu przede wszystkim o zebrane dokumenty, ale także i częściowo zeznania M. K., J. B., K. D., J. K. i T. Ź., wynika, iż co najmniej od dnia 29 stycznia 2001r. oskarżony miał świadomość tego, że umowa sprzedaży agregatu wtryskowego, zawarta pomiędzy J. B. a firmą (...) w dniu 24 listopada 2000r., nie doszła do skutku, w tym dniu bowiem zostaje opracowany na zlecenie spółki (...) operat szacunkowy – wycena wartości rynkowej innego agregatu wtryskowego, po uprzednich jego oględzinach w (...) hali produkcyjnej przy ul. (...). Tak sporządzona przez T. Ź. wycena stanowiła następnie podstawę do określenia wartości urządzenia przewłaszczonego na zabezpieczenie w dniu 6 lutego 2001r. (zawarta w umowie o kredyt inwestycyjny i w umowie przewłaszczenia na zabezpieczenie). W takich okolicznościach w dniu 6 lutego 2001r. oskarżony zatem posługiwał się przed oddziałem (...) fakturą VAT nr (...), która poświadcziała nieprawdę, tj. nie odzwierciedlała rzeczywistego zdarzenia gospodarczego. Pomimo tego, iż na dzień składania wniosku przez oskarżonego o przyznanie kredytu inwestycyjnego na częściowe sfinansowanie zakupu agregatu wtryskowego nie miał on wiedzy co do tego, że transakcja zakupu faktycznie nie doszła do skutku, w okresie co najmniej od 29 stycznia 2001r. do dnia podpisania umowy, tj. do dnia 6 lutego 2001r. oskarżony nie podjął żadnych czynności by wyprowadzić z błędu (...) Bank (...) co do okoliczności w jakich reprezentowana przez niego spółka weszła w posiadanie innej maszyny, przedłożył zatem przy jej zawieraniu dokument poświadczający nieprawdę w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, wskazującej na nabycie przez spółkę prawa własności określonego agregatu na podstawie faktury VAT nr (...). Miał już wtedy zatem świadomość, iż wtryskarka, na którą wystawiono kwestionowaną fakturę VAT nr (...), nie mogła stanowić przedmiotu zabezpieczenia umowy kredytowej.

Słusznie Sąd Rejonowy stosował przepis art. 297 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym w dacie popełnienia inkryminowanego czynu. Do czasu nowelizacji, tj. do dnia 30 kwietnia 2004r., powołany wyżej przepis penalizował m. in. przedłożenie w banku, w celu uzyskania kredytu, fałszywych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów. Mimo takiego brzmienia przepisu w orzecznictwie przyjmowało się powszechnie, iż na zaistnienie przestępstwa oszustwa kredytowego wystarczy, że starający się o kredyt przedstawi choćby jeden fałszywy lub stwierdzający nieprawdę dokument, choć jedno nierzetelne oświadczenie (zob. np. wyrok SA w Łodzi z dnia 26 lipca 2000r., II AKa 93/00). Nadto przez przedkładanie rozumieć należy wszelkie działania polegające na składaniu dokumentów, oddawaniu ich do oceny czy występowania z nimi wobec innej osoby, w tym i np. wobec pracownika banku, mającego udzielić kredytu bądź pożyczki. W realiach sprawy niniejszej ową czynność „przedkładania dokumentu” należy rozumieć szeroko w związku z pewnym odcinkiem czasowym istniejącym pomiędzy złożeniem w dniu 18 stycznia 2001r. wniosku o przyznanie kredytu inwestycyjnego wraz z dowodem nabycia w dniu 30 listopada 2000r. przez spółkę od M. K. agregatu wtryskowego aż do dnia zawarcia umowy 6 lutego 2001r., kiedy to – nie wyprowadzając banku z błędu co do okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania finansowego wsparcia – oskarżony zawarł umowę posługując się poświadczającą nieprawdę fakturą VAT nr (...), składając nadto pisemne dwa oświadczenia - w umowie przewłaszczenia na bank owego agregatu oraz w protokole zdawczo – odbiorczym.

Nie sposób także zgodzić się z takim to rozumowaniem zaprezentowanym w środkach odwoławczych, iż oskarżony, nie mając świadomości niedojścia do skutku umowy kupna – sprzedaży na podstawie faktury nr (...), znalazłszy drugą, taką samą maszynę miał możliwość wyboru, którą ostatecznie z nich zakupić, taka bowiem okoliczność w żaden sposób nie wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w tym i z wyjaśnień samego oskarżonego, wedle którego M. K., dopiero po wycofaniu się z transakcji sprzedaży agregatu przez jednego ze współników – wcześniejszych właścicieli maszyny, znalazł kolejną wtryskarkę. Zawarta w dniu 7 lutego 2001r. umowa ubezpieczenia agregatu była koniecznością i stanowiła konsekwencję zawartej umowy kredytowej z bankiem. Nie mogło być mowy w realiach tej sprawy zatem o zastosowaniu art. 169 kc, sankcjonującego nabycie rzeczy ruchomej od nieuprawnionego, konieczne bowiem wówczas byłoby spełnienie łącznie wszystkich przesłanek uregulowanych w tym przepisie, tj.

zbycie rzeczy przez osobę nieuprawnioną, wydanie rzeczy przez zbywcę, objęcie rzeczy w posiadanie przez nabywcę i dobra wiara nabywcy; z ustaleń poczynionych prawidłowo przez Sąd meriti wynika natomiast, iż agregat będący przedmiotem faktury VAT nr (...) nie był nigdy w posiadaniu spółki nabywającej, przedmiotem zaś sporządzonego operatu szacunkowego była maszyna składowana w (...) hali produkcyjnej, taka sama jak ta stanowiąca przedmiot wystawionej faktury.

W świetle powyżej przedstawionych uwag wywiedzione apelacje na korzyść oskarżonego nie mogły skutkować wydaniem orzeczenia uniewinniającego oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu; z uwagi na zaistnienie przeszkody procesowej w postaci przedawnienia karalności czynu koniecznym stało się jednak wydanie orzeczenia o charakterze kasatoryjnym i umorzenie postępowanie karnego wobec oskarżonego o czyn z art. 297 § 1 kk.